

11

POZDĚ K RÁNU

Bylo to pozdě k ránu... Šel jsem příliš unaven polibky, jež snesly se na mne poprvé v životě jako prudká silice jarního deště. Měsíc ohlašoval bledou září zašlého zlata za řekou svůj brzký východ, a celá krajina neurčitá, bez kontur, plující v sinavém a bázlivém světle, zdála se po celou noc již od časného večera očekávati prvých paprsků jeho. Bylo takové zvláštní napnuté ticho, rušené jenom táhlými a hlubokými zvuky trompet daleké vesnické nedělní hudby, která již asi dohrávala... Měsíc vyšel omrzele, zarudlý; bledl a počal se chvět na řece; vše zdálo se klekat k společné modlitbě... A všecka ta nedospalost, touha, jemná mdloba a závrať rozlila mi v duši takovou zvláštní delikátní a vzácnou náladu. Bylo to tak něco pro nejhlubší tóny lesního rohu, pro nejhlubší tremola skleněných fléten, pro zádušné sólo zděděné violy (a ještě ztlumené kostěnou příduskou)... Vlažný melisový odvar, nahořklá vůně feniklového oleje, tlačенého do staré antiky, řezané ze zeleného egyptského dioritu, žensky jemnou a neznámou aristokratickou dlaní – dlaní postříkanou dříve silným aroma karmínového laku... Třel jsem nejdelikátnější nuance barev, vodil svou ruku k nejsubtilnějším tahům, zkoušel harmonie nejhlubších mollových akordů a komponoval v nejnebezpečnějších klíčních a předznamenáních, než jsem přikročil k realizaci svých vizí. Chytit vše sublimné, tajemné, anemické a bázlivé v delikátní mystifikaci, v ironii a v hřejivou intimitu – rozšlehnout v několika příbuzných duších krátkou modlitbou mága tu vzácnou a tajemnou náladu zakletou ve dvě slova: *pozdě k ránu* – to jest má doména, mé raison d'être.

(Karel Hlaváček: *Pozdě k ránu*, 1896)

Otázky:

1. Zařad'te báseň do kontextu tvorby českých autorů na přelomu 19. a 20. století.
2. Ukažte, jak se v textu projevují rysy charakteristické pro tvorbu České moderny.
3. Vystihněte didaktický potenciál textu. Naplánujte literární lekci pro vzdělávací obor ČJL odpovídající kurikulárnímu dokumentu pro daný vzdělávací stupeň.